

“L'escola actual és com un tren d'alta velocitat”

Jordi Feu i Anna Bach, els dos caps visibles de l'aliança que fa possible la posada en servei de la càtedra d'educació i renovació pedagògica J.C.

La Universitat de Girona (UdG) i l'Ajuntament de la Vall d'en Bas han creat una aliança per generar debat i aportar estratègies de renovació pedagògica, sota la fórmula d'una càtedra. El centre universitari, a través de la Facultat de Pedagogia, hi aporta el coneixement científic i les persones referents en els temes de debat de la comunitat educativa i l'Ajuntament, l'experiència d'un projecte de municipi en l'àmbit rural que gira a l'entorn de l'educació i la cultura. El director de la càtedra, Jordi Feu, i la regidora d'Educació, Anna Bach, donen detalls del projecte i reflexionen sobre l'educació.

La universitat trepitjant territori?[J.F.] Sí, hem creat una aliança de l'estructura universitària que comporta una càtedra amb l'Ajuntament per dur a terme una acció conjunta dilatada en el temps i que tingui una certa permanència. Respon a la voluntat de fer accions que alimentin el territori i la universitat. Crec que és un dels grans encerts de la universitat, perquè, moltes vegades, el coneixement científic es queda entre els murs de la institució. L'aliança amb l'Ajuntament obliga a fer activitats interessants, amb sentit i amb impacte al territori. Per què sobre renovació pedagògica?[A.B.] L'objectiu és posar l'educació al centre de la gestió d'un territori rural i, alhora, descentralitzar-la. Com en altres temes, hi ha gent interessada en tots els territoris, però moltes vegades se centralitzen a les grans ciutats. Amb la càtedra donem un valor extra a la Vall d'en Bas, difonem coneixement de manera presencial, la fem sortir de les esferes superiors i l'acostem al territori. Per al nostre Ajuntament, l'educació és central, fem una política educativa de 360 graus. La regidoria d'Educació no es limita a demanar a l'escola què vol, sinó que teixeix la relació entre tots els agents educatius. Vaja, doncs, una ajuda mútua.[J.F.] Sí, i la universitat hi veu la realitat d'un poble enamorat de la cultura i l'educació. L'Ajuntament de la Vall d'en Bas em fa pensar en l'embranchement dels ajuntaments de la Segona República. Aleshores l'educació era central i el primer ciutadà era el mestre. I és molt remarcable que al segle XXI hi hagi un municipi on això és de veritat, no és de boquilla. No deu pas ser fàcil, però, precisament, per les dimensions del seu Ajuntament?[A.B.] No, no ho és. Hi destinem els recursos que podem. L'educació és una de les partides importants del pressupost. Ens ho creiem, som un Ajuntament liderat per un mestre i la regidora d'Educació també és mestra. A més, tenim un tècnic en aquest àmbit a jornada completa, i tot això en un municipi de poc més de tres mil habitants. La proximitat amb grans ciutats els perjudica?[A.B.] Estem molt a prop d'Olot sobretot, però també de Vic i Girona. Això crec que ens alimenta a tots plegats. Expliqui's...[A.B.] Vull dir que treballem amb la Universitat de Girona, amb la de Vic, amb entitats i agents educatius d'Olot i comarca i amb tots aquells projectes que puguin fer créixer el nostre saber i el nostre territori. La universitat ho veu igual?[J.F.] Sí, perquè ens ensenya un model de país. Si ens creiem que el país no és Barcelona i que la comarca no és Olot, això ajuda a caminar cap a un futur sostenible, un territori descentralitzat i un país on n'hi ha per a tothom. Veure-hi una competència és una limitació política. A la Vall d'en Bas hi ha les portes obertes, ho entomen tot. Què pot aportar a l'educació i a la renovació pedagògica un municipi rural?[A.B.] Sobretot podem aportar proximitat i coneixement de la realitat de l'entorn del món rural. La Vall educa, som molt transversals en totes les àrees, és un segell de proximitat, coneixement del territori i de l'entorn... [J.F.] L'educació formal i no formal i el veïnatge en un poble amb un paratge com el que té, amb diferents nuclis de població, hi aporta la possibilitat de pertinença, de socialització, d'identificació, és a dir, referents clars... De fet, en una conferència de la càtedra, el docent i polític peruà Francesco Tucci destacava el valor dels pobles petits, remarcava que els pobles són dels nens. En què es concreta aquesta política educativa de 360 graus?[A.B.] Doncs en moltes coses i detalls. Intentem, com a membres de l'Aliança d'Educació

360 i de la Xarxa de Ciutats Educadores de les Comarques Gironines, de la qual hem assumit la secretaria aquest any, que hi hagi relació intergeneracional a dins i a fora de l'escola i analitzem, planifiquem i duem a terme accions en el marc del pla estratègic que han estat elaborant joves estudiants de l'últim curs del grau de Pedagogia de la Universitat de Girona en una estada al nostre municipi. En què consisteix aquest pla? [A.B.] Els participants van fer un mapeig de la situació educativa a la Vall d'en Bas, què fèiem i què falta per fer en els propers anys. Van fer una anàlisi d'un municipi que té la peculiaritat d'estar integrat per set pobles disseminats, del sentit de pertinença dels joves, de l'equilibri entre nuclis, la coordinació d'activitats, de les associacions de veïns, de les comissions de festes de cada poble... Aporti algun exemple. [A.B.] Un exemple d'Educació 360 i que també descriu el pla estratègic és buscar aquesta interacció entre entitats, escoles, territori, generacions... Va sorgir la idea d'acostar un acte com és el Pessebre Vivent de Joanetes a l'escola i fer partícips els infants de la preparació prèvia de les cabanes, dels oficis..., donant a conèixer d'on venim i com treballaven els nostres besavis per guanyar-se la vida. I com s'organitzen? [A.B.] Amb un consell dels infants, on les nenes i els nens de l'escola Verntallat han escollit les propostes per fer arribar a un ple específic que se celebrarà al desembre, amb processos participatius sobre com volen els patis i els parcs infantils..., amb un espai formatiu de pares i mestres, que s'ha enriquit i ha anat creixent amb més xerrades i jornades. Ara en preparem una de centrada en la primera infància i el mètode d'Emmi Pikler, fent aportacions a l'oferta educativa de l'àrea d'Educació i Cultura d'Olot amb projectes sobre la lluita dels pagesos remences, el secret de la bruixa del Mallol, etcètera. I per a la universitat, què ha comportat fer aquest projecte? [J.F.] Ha estat una acció innovadora en el panorama universitari català, feta pel grau de Pedagogia i la càtedra. Com se sap, els alumnes de quart curs han de fer el treball de fi de grau, que habitualment és individual. En aquest cas, es tracta d'un treball conjunt d'un tema concret que preocupa a l'Ajuntament de la Vall d'en Bas i que no l'encarrega a una empresa sinó a un grup d'alumnes i tutors. L'Ajuntament sufraga quinze dies d'alberg perquè es dugui a terme el treball de camp i als vespres hi ha el retorn amb conferències d'especialistes d'arreu del país. És una experiència molt costosa des del punt de vista de recursos humans, però els alumnes en tenen un record extraordinari. És un treball amb un impacte real, amb una presentació pública, i saps que et faran cas en les teves aportacions. Concreti en què consisteix la càtedra. [J.F.] Neix després del tercer seminari de renovació pedagògica que fem a la Vall, l'any 2019, per fer un servei al món educatiu i al territori. L'activitat estel·lar són les jornades anuals de la tardor a Can Trona, amb temes que interpel·lin a tot el sistema educatiu i les famílies. La UdG té seminaris de temes puntuals: pedagogies de l'Índia, llibertàries, pensament i educació al Japó de més petit format, i l'espai formatiu de famílies i mestres, d'on neix la càtedra. Quina aportació fan als centres? [J.F.] Fem assessorament als centres que inicien o consoliden processos de renovació pedagògica, que estan interessats a fer un canvi global, però se'ls menja el dia a dia i, per tant, busquen algú que els ajudi a pensar i a donar-hi forma. No ens posem on no ens toca, només acompanyem a qui ho demana. La principal conclusió de les primeres jornades de renovació pedagògica, precisament, va ser la necessitat dels docents de tenir temps per parlar i reinventar escola i fer coses de fons. Se'ls menja la burocràcia i la feina i no tenen temps per pensar col·lectivament. L'escola actual és com un tren d'alta velocitat: no hi ha espai de reflexió. En temes com...? [J.F.] La coeducació, l'educació superant qualsevol forma de sexisme, per posar només un exemple. Ens pensem que amb l'escola mixta ja ho tenim arreglat, i no. Cal fer un treball educatiu que superi qualsevol forma de sexisme. Ara hi ha una gran sensibilitat a nivell polític i social, però és un repte com ho fem a les escoles. [A.B.] Innovar és molt complicat. Pots tenir mots recursos materials, però cal abaixar ràtios i més recursos humans, i això no és a les nostres mans. Per això són essencials espais de reflexió. Innovació de laboratori? [J.F.] No, és molt important que la càtedra toqui de peus a terra i estigui a prop del país. A part de la taula educativa a la Vall d'en Bas, hi ha la trobada de mestres consultors d'arreu de Catalunya, on fem bullir l'olla sobre la realitat a les escoles i els instituts, què fa falta, idees diverses que es projecten a les jornades de l'any següent. Des del minut zero, nosaltres hem estat en contacte amb els moviments de renovació pedagògica del país, que han fressat un camí enorme de reforma callada. Què fa l'Ajuntament en aquesta càtedra? [A.B.] Reunim les AFA de l'escola Verntallat, la llar i el parvulari, els equips directius, el director de la càtedra i el tècnic i la regidora d'Educació. Surten inquietuds i necessitats de tot tipus i el nostre tècnic i en Jordi Feu busquen ponents per a les xerrades i ponències. Ho decideixen, doncs, a partir de l'interès de la gent. [J.F.] Treballem de manera democràtica: l'educació va de la mà de les famílies, l'escola i el

municipi. El repte és trobar preocupacions compartides. I quines són aquestes preocupacions? [J.F.] Són molt diverses: alimentació, acompanyament a la infància, límits, com afrontar el fracàs escolar, salut mental d'infants i joves, sexisme i gènere... Busquen ponents de referència i veus autoritzades al país que estiguin treballant-hi i investigant i facin aportacions noves per a totes les franges del sistema educatiu. És molt satisfactori donar veu a tothom, no només al ponent.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 18-11-2022, Pàgina 14

-El Punt Avui. Nacional 18-11-2022, Pàgina 16

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/16-educacio/2219401-l-escola-actual-es-com-un-tren-d-alta-velocitat.html>